

فہرست مطالب

فصل یکم- کلیات	صفحہ ۱
فصل دوم- اصلاحات و تعاریف	صفحہ ۱
فصل سوم- ارکان	صفحہ ۲
فصل چہارم- داوری	صفحہ ۳
فصل پنجم- ابلاغ اوراق و آراء	صفحہ ۴
فصل ششم- ترتیب رسیدگی	صفحہ ۵
فصل ہفتم- دعاوی طاری (جلب ثالث، ورود ثالث، دعاوی متقابل)	صفحہ ۸
فصل ہشتم- جلسات داوری و آثار مبتنی بر آن	صفحہ ۹
فصل نہم- نصب و تعیین داور	صفحہ ۱۰
فصل دہم- جرح داوران	صفحہ ۱۱
فصل یازدہم- تعیین جانشین	صفحہ ۱۲
فصل دوازدہم- ختم رسیدگی، صدور و ابلاغ رأی	صفحہ ۱۲
فصل سیزدہم- تصحیح رأی داور	صفحہ ۱۴
فصل چہاردہم- هزینه ها	صفحہ ۱۴

شیوه نامه مرکز داوری کانون وکلای دادگستری مازندران

فصل یکم – کلیات

ماده ۱- مرکز داوری کانون وکلای دادگستری مازندران به موجب تصمیم مورخ ۱۳۹۹/۴/۱۹ هیأت مدیره کانون وکلای دادگستری مازندران تأسیس و در مواردی که موظف به انجام داوری می گردد، مطابق قوانین موضوعه و مقررات این شیوه نامه به اختلافات داخلی یا بین المللی رسیدگی خواهد کرد.

تبصره ۱- مقر مرکز داوری در شهر ساری است.

تبصره ۲- کلیه اجزاء کانون وکلای دادگستری مازندران و داور یا داوران منتخب و منتصب، مکلف به تبعیت از این شیوه نامه می باشند.

ماده ۲- رسیدگی مرجع داوری تابع مقررات این شیوه نامه و حسب مورد تابع قانون داوری تجاری بین المللی مصوب ۱۳۷۶ و در موارد سکوت شیوه نامه، مقررات باب هفتم قانون آئین دادرسی مدنی می باشد، در مواردی که مقررات فوق نسبت به موضوع مطروحه حکمی ندارد، رسیدگی تابع قواعد و اصول کلی حقوقی و عرف مرتبط بنا بر تشخیص مرجع داوری خواهد بود و در هر حال مرجع داوری نمی تواند به بهانه سکوت یا نقص یا ابهام یا اجمال مقررات از رسیدگی و صدور رأی امتناع ورزد.

ماده ۳- اختلافات حقوقی در امور حرفه ای میان اجزاء بخش خاص اقتصادی با یکدیگر یا با اشخاص حقیقی یا حقوقی ثالث که رسیدگی به آن ها بر اساس درخواست طرفین اختلاف یا نهادهای تخصصی ذیربط یا دادگاه های دادگستری به مرکز داوری ارجاع می گردد، با لحاظ قواعد حقوقی خاص مربوط به همان بخش ها و مقررات اساسنامه ای و سایر قوانین مرتبط و این شیوه نامه به انجام می رسد.

فصل دوم: اصطلاحات و تعاریف

ماده ۴- اصطلاحات و عبارات مندرج در این شیوه نامه در معانی مشروح ذیل به کار می رود:

۱- «داوری» به معنای رسیدگی و حل و فصل اختلاف میان کلیه اشخاص، اعم از حقیقی و حقوقی ایرانی یا غیر ایرانی نزد مرکز داوری کانون وکلای دادگستری مازندران است که حسب مورد، طرفین اختلاف به موجب قانون، رأی یا تصمیم محاکم دادگستری یا اساسنامه خود مکلف یا متقاضی ارجاع دعاوی یا اختلافات حقوقی به مرکز داوری می باشند یا بر مبنای قرارداد و شرط ضمن عقد یا توافق بعدی به داوری ارجاع نموده اند.

۲- «خواهان» شخصی است که درخواست داوری را نزد مرکز داوری طرح می کند و خواننده شخصی است که طرف درخواست داوری قرار می گیرد.

۳- «اصحاب دعوا» هر شخص حقیقی یا حقوقی که در این مرکز، درخواست داوری را طرح یا خواننده داوری قرار گرفته و یا به عنوان اشخاص ثالث وارد یا به داوری جلب شده باشند.

- ۴- «کانون وکلا» عبارت است از کانون وکلای دادگستری مازندران.
- ۵- «داور» فرد یا افراد ذیصلاح منتخب مرکز داوری کانون وکلا برای انجام داوری موضوع این مقررات از بین وکلای شاغل یا بازنشسته می باشد. در مواردی که موضوع به هیأت داوری ارجاع می شود، رئیس مرکز یکی از داوران منتخب را به عنوان سرداور تعیین می نماید.
- ۶- «شخص ثالث» عبارت است از هر شخص حقیقی یا حقوقی که حسب مورد و بر اساس روابط تجاری یا شغلی مشروع، طرف یا ذینفع مبادلات، معاملات، تعاملات، حق و تکلیف در رابطه با هر یک از اصحاب اصلی دعوا، وارد و یا جلب به رسیدگی داوری می شود.
- ۷- «موافقتنامه داوری» هرگونه توافقی است که به موجب آن طرفین، حل و فصل تمام یا بعضی از اختلافات خود را که در مورد یک یا چند رابطه حقوقی معین، اعم از قراردادی یا غیر قراردادی بوجود آمده یا ممکن است در آینده حادث شود به داوری این مرکز محول می نماید.
- تبصره ۱-** در مواردی که طرفین دعوا به موجب اساسنامه یا قرارداد مورد عمل خود، داوری موضوع این مقررات را پذیرفته اند، مندرجات اساسنامه یا قرارداد آنها در این زمینه به منزله موافقتنامه داوری محسوب می شود.
- تبصره ۲-** ارجاع به سندی در قرارداد کتبی که متضمن شرط داوری باشد، به منزله موافقتنامه داوری است.
- ۸- «مرکز» در این شیوه نامه به معنای مرکز داوری کانون وکلای دادگستری مازندران می باشد.
- ۹- «مرجع داوری» به معنای یک یا چند داور است که زیر نظر مرکز تعیین می شود.
- ۱۰- «دبیرخانه» به معنای تشکیلات اداری وابسته به مرکز داوری می باشد که تحت نظر یک دبیر منتخب رئیس مرکز داوری، انجام وظیفه می کند.
- تبصره -** وظایف دبیر مرکز داوری، همان وظایف قانونی مدیران دفاتر در مراجع قضائی می باشد.

فصل سوم: ارکان

ماده ۵- مرکز داوری دارای ارکان زیر است:

الف: هیأت امناء

ب: رئیس مرکز

ج: داوران

د: دبیرخانه

ماده ۶- هیأت امناء متشکل از ۵ نفر از وکلای دادگستری به انتخاب اعضاء هیأت مدیره کانون وکلای دادگستری مازندران می باشد.

ماده ۷- اختیارات هیأت امناء عبارت است از:

الف: پیشنهاد اصلاح شیوه نامه داوری

ب: ارائه طریق در نحوه ارائه خدمات

ج: پیشنهاد اصلاح تعرفه حق الزحمه داوران و میزان هزینه های اداری

ماده ۸- هیأت امناء برای مدت ۳ سال از طرف هیأت مدیره کانون تعیین می شود. جلسات هیأت امناء و تصمیم آنان با حداقل ۳ نفر اعضاء رسمیت خواهد داشت.

ماده ۹- ریاست مرکز داوری با رئیس کانون وکلا است. رئیس کانون می تواند اختیارات خود را با جلب نظر هیأت مدیره کانون وکلا به هر یک از وکلای دادگستری مازندران با حداقل ۱۰ سال سابقه وکالت تفویض نماید.

ماده ۱۰- اختیار رئیس مرکز، نظارت بر حسن جریان امور مرکز داوری و اجرای تصمیمات هیأت مدیره کانون و اختیارات مندرج در شیوه نامه می باشد.

فصل چهارم: داوری

ماده ۱۱- شخصی که می خواهد مرجع داوری به اختلاف او مطابق مقررات این شیوه نامه رسیدگی نماید باید درخواست رسیدگی را به دبیرخانه مرکز تسلیم کند، دبیرخانه باید در قبال درخواست داوری، رسیدی مشتمل بر نام و نام خانوادگی خواهان و خوانده و همچنین تاریخ دریافت درخواست، به خواهان تسلیم کند.

ماده ۱۲- درخواست داوری باید متضمن نکات زیر باشد.

- ۱- تنظیم درخواست کتبی
- ۲- مشخصات و نشانی خواهان مشتمل بر نام و نام خانوادگی، نام پدر، کدملی، کدپستی، شماره تلفن همراه و آدرس کامل اقامتگاه و چنانچه خواهان شخص حقوقی باشد، نام و اقامتگاه و شناسه ملی شخصیت حقوقی به همراه نام و نام خانوادگی، نام پدر، کدملی، شماره تلفن همراه و اقامتگاه نمایندگان قانونی.
- ۳- مشخصات خوانده شامل نام و نام خانوادگی و اقامتگاه و عندالاقضاء شماره تلفن همراه شخص حقیقی. چنانچه خوانده شخص حقوقی باشد، نام و اقامتگاه شخص حقوقی.
- ۴- تعیین خواسته به نحو منجز و مشخص.
- ۵- خواسته و تعیین بهای آن.
- ۶- توضیح ادعا و دلایل آن و تبیین ماهیت اختلاف و اوضاع و احوالی که منجر به بروز اختلاف شده است.
- ۷- اسناد و مدارک و دلائل.
- ۸- امضاء خواهان (در صورت عجز از امضاء اثر انگشت وی)
- ۹- دلیل مثبت مدیریت، حدود و اختیارات در مورد اشخاص حقوقی.

تبصره ۱- خواهان داوری مکلف است رونوشت یا تصویر مصدق اسناد مثبتة ابرازی از جمله روزنامه رسمی حاوی آخرین تغییرات شخص حقوقی تحت مدیریت خویش را ضمیمه درخواست خود کرده و اصل آنها را در صورت درخواست داور یا مرجع داوری یا طرف مقابل فوراً ارائه نماید.

تبصره ۲- در صورتی که درخواست داوری به نمایندگی یا وکالت تقدیم شود، درج مشخصات نماینده یا وکیل و ارائه اسناد مثبت سمت الزامی خواهد بود.

ماده ۱۳- خواهان باید درخواست داوری و ضامم آن را مطابق این شیوه نامه به تعداد خواندگان به علاوه یک نسخه تنظیم و به دبیرخانه تقدیم کند و هزینه داوری را مطابق تعرفه ای که هیأت مدیره کانون تعیین و توسط رئیس کانون به دبیرخانه اعلام می گردد، در تاریخ تقدیم درخواست به دبیرخانه پرداخت کند.

ماده ۱۴- چنانچه خواهان مفاد ماده فوق را در هنگام تقدیم درخواست رعایت نکرده باشد دبیرخانه، اخطار رفع نقص با مهلت ده روز را به منظور تکمیل درخواست به خواهان صادر می کند. در صورتی که خواهان در مهلت مقرر تکالیف مندرج در اخطاریه را انجام ندهد، دبیر، درخواست خواهان را رد و پس از ابلاغ به طرفین، پرونده بایگانی می گردد. رد درخواست از سوی دبیرخانه مانع طرح مجدد در خواست از سوی خواهان نمی باشد.

تبصره ۱- تسلیم درخواست داوری دارای نقص، مادام که رفع نقص و تکمیل نشود، تکلیفی برای مرکز یا مرجع داوری در رسیدگی ایجاد نمی نماید.

تبصره ۲- دبیرخانه پس از تکمیل درخواست، نسبت به ثبت آن اقدام و مکلف است ظرف مدت دو روز جهت تعیین داور یا هیأت داوران به نظر ریاست مرکز برساند.

ماده ۱۵- ممکن است طرفین داوری از رئیس مرکز تقاضا کنند تا داور مشخصی از میان داوران مرکز به اختلافات ایشان رسیدگی کند. رئیس مرکز با رعایت ماده ۵۸ شیوه نامه موضوع را به داور یا داوران منتخب طرفین ارجاع می نماید.

ماده ۱۶- تعیین تعداد داوران در هر پرونده بر عهده رئیس مرکز است.

فصل پنجم: ابلاغ اوراق و آراء

ماده ۱۷- ابلاغ اوراق داوری به ترتیب ذیل است.

الف: در صورت توافق طرفین راجع به نحوه ی ابلاغ اوراق داوری به ترتیب توافق عمل خواهد شد.

ب: در داوری داخلی در صورت عدم وجود توافق طرفین، ابلاغ آراء وفق مقررات باب داوری قانون آئین دادرسی مدنی و ابلاغ سایر اوراق و مکاتبات داوری از طریق پست سفارشی دو قبضه به نشانی اقامتگاه اعلام شده در قرارداد و در صورت عدم شناسائی، اقامتگاهی که متعاقباً خواهان داوری اعلام می کند یا ابلاغ در محل دبیرخانه داوری به صورت حضوری انجام می گیرد.

تبصره- در موارد سکوت این شیوه نامه در امر ابلاغ، رعایت شیوه ابلاغ در مقررات آ.د.م الزامی است.

ج: در مورد اشخاص حقوقی، ابلاغ به مدیرعامل یا رئیس هیأت مدیره و در غیاب آنها به هر یک از اعضاء هیأت مدیره یا منشی یا دبیرخانه، به منزله ابلاغ واقعی محسوب می شود.

د: در صورت فراهم شدن امکانات و شرایط، ممکن است امر ابلاغ از طریق سامانه الکترونیکی کانون وکلای دادگستری مازندران یا سامانه ابلاغ الکترونیکی قوه قضائیه به انجام برسد.

ماده ۱۸- تاریخ ابلاغ، تاریخی است که اوراق توسط مخاطب یا نماینده او به صورت واقعی دریافت می شود یا به شکل مصرح در مواد فوق به انجام می رسد. در صورتیکه ابلاغ از طریق سامانه های الکترونیکی باشد، وصول الکترونیکی اوراق به حساب کاربری مخاطب در سامانه، تاریخ ابلاغ محسوب می شود.

تبصره- امتناع ابلاغ شونده یا نماینده قانونی او از دریافت اوراق موضوع ابلاغ، به منزله ابلاغ واقعی اوراق به مخاطب می باشد.

ماده ۱۹- در داوری های بین المللی در صورت عدم وجود توافق در نحوه ابلاغ، ابلاغ اوراق به تشخیص مرجع داوری می تواند از طریق تحویل در قبال رسید، پست سفارشی، پست سریع السیر، دورنگار، تلکس، یا سایر طرق ارتباط از راه دور که متضمن ثبت و ضبط سابقه ارسال باشد، انجام گیرد.

ماده ۲۰- مواعد زمانی مذکور در این شیوه نامه، از روز بعد از تاریخ ابلاغ شروع می شود و روز بعد از موعد، آخرین مهلت اقدام می باشد. اگر روز بعد از ابلاغ در ایران یا کشوری که ابلاغ در آنجا صورت می گیرد تعطیل رسمی یا روز غیرکاری باشد، مهلت از اولین روز بعد از تعطیلات یا روز غیر کاری آغاز خواهد شد، تعطیلات رسمی و ایام غیرکاری داخل در مهلت جزء ایام مهلت محسوب می شود، اگر آخرین روز مهلت در ایران یا کشوری که ابلاغ در آنجا صورت گرفته است، روز تعطیل یا غیر کاری باشد مهلت در پایان اولین روز غیر تعطیل بعد از آن، منقضی خواهد شد.

ماده ۲۱- چنانچه برای انجام رسیدگی های داوری در داوری های داخلی یا بین المللی، مدت تعیین شده باشد، این مدت تمدید نمی شود مگر با رضایت طرفین.

فصل ششم: ترتیب رسیدگی

ماده ۲۲- مرجع داوری باید بعد از ارجاع درخواست داوری بر اساس اسناد و مدارک موجود، صورتجلسه قبولی داوری که حاوی نکات زیر می باشد را تنظیم کند:

الف- نام و مشخصات کامل طرفین

ب- نشانی اقامتگاه طرفین که در طول داوری کلیه اوراق باید به آنجا ابلاغ شود

ج- خلاصه ای از ادعای طرفین و خواسته هر یک از آنها.

د- اسم و مشخصات کامل و نشانی اقامتگاه داور یا داوران

ه- محل داوری

و- تعیین قانون ماهوی و شکلی حاکم (در داوری های بین المللی)

تبصره- صورتجلسه قبولی داوری باید به امضاء داور یا داوران برسد و مرجع داوری باید ظرف ده روز از تاریخ ارجاع درخواست داوری، صورتجلسه مذکور را به دبیرخانه تسلیم کند، این مهلت به تشخیص مرجع داوری حداکثر برای یک مرتبه قابل تمدید است.

ماده ۲۳- داور مکلف است بعد از قبول سمت، وظایف خود را مطابق مقررات این شیوه نامه انجام دهد.

ماده ۲۴- اداره امور داوری با داور و در صورت ارجاع به هیأت داوران با سرداور است.

ماده ۲۵- به دستور مرجع داوری، دبیر یک نسخه از درخواست و اسناد و مدارک ضمیمه آن را با ذکر مهلت پاسخ‌گویی به خواننده ابلاغ می‌کند. خواننده باید ظرف ۱۰ روز از تاریخ ابلاغ، پاسخ‌کتبی خود را، مشتمل بر ایرادات، دفاعیات و هرگونه دلیل، اسناد، مدارک و اطلاعات مربوط به دفاع را به دبیرخانه تسلیم نماید. تبصره- کلیه اوراق هر پرونده داوری باید توسط دبیر بلافاصله ثبت و پس از برگ‌شماری در پرونده بایگانی گردد.

ماده ۲۶- مرجع داوری بعد از وصول پاسخ خواننده، در صورت ضرورت جواب خواننده را برای خواهان ارسال می‌نماید تا در خصوص مورد پاسخ دهد.

ماده ۲۷- مرجع داوری می‌تواند برای بررسی دلایل و دریافت توضیحات از طرفین، جلسه رسیدگی تشکیل دهد لیکن چنانچه خواهان یا خواننده داوری در ضمن درخواست داوری یا لایحه دفاعیه یا درخواست طاری، تقاضای تشکیل جلسه کند، برگزاری جلسه با حضور طرفین الزامی است.

ماده ۲۸- مرجع داوری باید با رعایت مقررات این شیوه‌نامه و قوانین و مقررات حاکم بر موضوع، جلسه داوری را به نحو صحیح اداره و به موضوع اختلاف رسیدگی نماید و با رعایت اصل بی‌طرفی با طرفین اختلاف برخورد نموده و به هر کدام از آنان برای طرح ادعا یا دفاع و ارائه دلایل و مستندات، فرصت کافی بدهد.

ماده ۲۹- داوری ممکن است توسط یک داور انجام شود لیکن در مواردی که هیأت داوری متشکل از سه نفر یا بیشتر باشد، جلسات رسیدگی هیأت، با اداره سرداور و حضور تمام اعضای آن رسمیت خواهد یافت.

ماده ۳۰- مرجع داوری از مذاکرات جلسه رسیدگی، صورتجلسه تهیه می‌کند که به امضای طرفین و نمایندگان آنان می‌رسد. طرفین می‌توانند از صورت مجلس تنظیمی تصویر برداری کنند.

تبصره- در صورت امتناع طرفین یا نمایندگان ایشان از امضاء صورتجلسه، مرجع داوری با ذکر امتناع، صورتجلسه را امضاء می‌نماید.

ماده ۳۱- داور علاوه بر رسیدگی به دلایل استنادی طرفین، هرگونه تحقیقی که برای کشف حقیقت لازم باشد، انجام خواهد داد.

ماده ۳۲- در صورتی که خواننده داوری در مهلت مقرر پاسخ ادعای خواهان را ندهد، داور بر اساس دلائل و اسناد موجود و سایر ادله اثباتی به موضوع اختلاف رسیدگی و اتخاذ تصمیم خواهد کرد.

ماده ۳۳- عدم حضور هر یک از طرفین در جلسه رسیدگی یا خودداری آنان از ارائه ادله و مدارک و مستندات بدون عذر موجه، مانع از رسیدگی به موضوع اختلاف نبوده و داور بر اساس مدارک موجود یا سایر ادله اثبات دعوی مذکور در قانون آئین دادرسی مدنی، رسیدگی و رأی مقتضی صادر خواهد کرد.

ماده ۳۴- داوری در اقامتگاه قانونی مرکز داوری انجام خواهد شد مگر آنکه با توجه به شرایط و اوضاع و احوال دعا و سهولت دسترسی به طرفین و تسریع در امر رسیدگی، محل دیگری توسط مرکز داوری تعیین شود. در

ضمن طرفین می توانند با جلب موافقت داور و پرداخت هزینه مسافرت و اقامت داور یا داوران، محل داوری را تعیین کنند.

ماده ۳۵- زبان داوری فارسی است، در صورت عدم تسلط هر یک از طرفین به زبان فارسی باید از مترجم استفاده شود، چنانچه طرفی که باید از مترجم استفاده کند، از معرفی مترجم خودداری نماید، مرکز داوری به هزینه مستتکف اقدام خواهد کرد.

ماده ۳۶- طرفین داوری مکلفند حسب اعلام مرجع داوری اصول اسناد استنادی یا ابرازی را به داور ارائه دهند.

ماده ۳۷- هیچیک از طرفین نمی تواند ادعای جدیدی به غیر آنچه در صورتجلسه قبول داوری ذکر شده، طرح کند مگر آنکه داور با توجه به ماهیت ادعای جدید و سایر اوضاع و احوال، آنرا موجب تأخیر در رسیدگی یا تبعیض نسبت به طرف دیگر تشخیص ندهد. در هر حال در صورت اصلاح یا تکمیل ادعا یا دفاع باید به طرف مقابل به مدت مقرر در ماده ۲۵ مهلت پاسخگویی داده شود.

ماده ۳۸- چنانچه موضوع درخواست داوری، مرتبط با دعوی باشد که قبلاً طرفین مطابق مقررات این شیوه نامه، نزد مرجع داوری طرح کرده اند. مرجع داوری به درخواست هر یک از طرفین و یا راساً در صورت اطلاع، ادعای مطروحه در درخواست داوری جدید را از طریق مرکز داوری برای مرجع داوری مقدم ارسال تا به هر دو ادعا توأمأ نزد مرجع داوری مقدم رسیدگی شود مشروط بر اینکه اتخاذ تصمیم به یک موضوع موثر در تصمیم گیری راجع به موضوع دیگر باشد و داوری مقدم، هنوز منتهی به صدور رأی نشده باشد.

ماده ۳۹- مرجع داوری می تواند پس از استماع اظهارات طرفین، در صورت نیاز نسبت به معاینه و تحقیق محلی یا بازرسی اموال، اسناد، مدارک یا مشاهده میدانی در هر محلی که مقتضی بداند اقدام کند و در موارد لزوم یا به تقاضای هر یک از طرفین، موضوع را به کارشناسی ارجاع دهد. در این صورت، طرفین مکلفند هرگونه اطلاعات و مدارک مورد نیاز را در اختیار کارشناس منتخب قرار دهند. نظریه کارشناسی از طریق مرجع داوری به طرفین ابلاغ می گردد تا چنانچه به مفاد آن اعتراض دارند حداکثر ظرف ده روز از تاریخ ابلاغ اعلام نمایند. اعتراض مذکور در صورت موجه تشخیص شدن توسط مرجع داوری، در هیأت کارشناسی مرکب از سه نفر کارشناس به انتخاب مرجع داوری یا مورد توافق طرفین، رسیدگی می شود.

تبصره- حق الزحمه کارشناس در صورتی که به تشخیص داور انتخاب شود بر عهده خواهان است و در غیر اینصورت بر عهده طرف متقاضی می باشد.

ماده ۴۰- به دعاوی اشخاص ثالث که برابر قانون به داوری جلب شده یا بعد از ارجاع اختلاف به داوری، وارد شده باشند، برابر مقررات و حسب مورد به طور همزمان یا مستقل رسیدگی خواهد شد.

ماده ۴۱- داوران در رسیدگی و صدور رأی باید مقررات مربوط به داوری را رعایت کنند.

ماده ۴۲- هرگاه ضمن رسیدگی ، مسایلی مطرح شود که تعیین تکلیف آن در رأی داور موثر بوده و مربوط به وقوع جرم یا اموری باشد که مطابق قانون قابل ارجاع به داوری نیست و تفکیک جهات مدنی از جزایی ممکن نباشد ، رسیدگی مرجع داوری تا صدور حکم نهایی از دادگاه صلاحیتدار، متوقف می گردد.

تبصره- حکم نهایی یاد شده فوق توسط طرفین یا یک طرف به داور ارائه خواهد شد و رسیدگی داوری بر اساس آن ادامه خواهد یافت و مرجع داوری نمی تواند بر خلاف مفاد حکم نهایی در آن موضوع، رأی بدهد.

ماده ۴۳- ادعای جعل و تزویر در سند بدون تعیین جاعل یا عامل آن و یا در صورتی که تعقیب وی به جهتی از جهات قانونی ممکن نباشد مشمول ماده قبل نمی باشد.

ماده ۴۴- مرجع داوری می تواند دعوا یا اختلاف را به طریق صلح یا توافق طرفین با صدور رأی سازشی خاتمه دهد. در این صورت مفاد رأی سازشی، معتبر و قابل اجراست.

ماده ۴۵- داوران باید از زمان جلسه ای که برای رسیدگی یا مشاوره و یا صدور رأی تشکیل می شود مطلع باشند و اگر داور علی رغم اطلاع از زمان و مکان رسیدگی ، از شرکت در جلسه داوری یا صدور رأی یا امضای آن خودداری نماید، بر اساس مقررات مواد ۶۱ و ۶۲ این شیوه نامه عمل گردد.

ماده ۴۶- مرجع داوری باید قبل از تشکیل جلسه ، از طریق دبیرخانه مکان و زمان تشکیل جلسه را با ارسال ابلاغیه به طرفین اعلام کند فاصله بین تاریخ ابلاغ وقت تا زمان رسیدگی باید حداقل پنج روز باشد.

ماده ۴۷- در صورتی که یکی از طرفین علی رغم ابلاغ اخطاریه بدون عذر موجه در جلسه حاضر نشود مرجع داوری می تواند بدون حضور وی در جلسه به رسیدگی ادامه دهد.

ماده ۴۸- طرفین دعوا می توانند شخصا یا با تعیین وکیل دادگستری در جلسه حاضر شوند همچنین می توانند حداکثر با دو مشاور در جلسه حاضر گردند.

ماده ۴۹- اداره جلسات با مرجع داوری است. اشخاص فاقد سمت در داوری نمی توانند در جلسه حاضر شوند مگر با رضایت طرفین و اجازه مرجع داوری.

فصل هفتم- دعاوی طاری (جلب ثالث، ورود ثالث، دعاوی متقابل)

ماده ۵۰- کلیه دعاوی طاری که هر یک از طرفین یا شخص ثالث پس از آغاز رسیدگی به مرجع داوری تسلیم می کنند ، درخواست و اسناد منضم به آنها باید به تعداد طرفین دعوا به علاوه یک نسخه باشد.

تبصره- در مورد دعاوی طاری مقررات مواد ۱۱، ۱۲ و ۱۳ این شیوه نامه لازم الرعایه است.

ماده ۵۱- هرگونه ادعای متقابل خوانده باید همراه با پاسخ به درخواست داوری و در صورت تعیین جلسه رسیدگی مطابق ماده ۲۷، حداکثر تا پایان جلسه اول رسیدگی، مطرح و تقدیم گردد و حاوی نکات ذیل باشد:

الف- بیان دعوا، منشاء و دلایل آن.

ب- توضیح ماهیت اختلاف و اوضاع و احوالی که منجر به ادعای متقابل شده است.

ج- تعیین خواسته متقابل و دلایل آن.

ماده ۵۲- دبیرخانه به دستور مرجع داوری درخواست دعوی تقابل را به همراه ضمايم آن بر اساس مقررات اين شيوه نامه ، به خواننده دعوا متقابل ابلاغ مي کند. خواننده بايد ظرف ده روز از تاريخ ابلاغ آن ، پاسخ خود را به مرجع داوري تسليم نمايد که توسط دبیرخانه به خواهان دعوی متقابل ابلاغ می گردد و خواهان نیز باید ظرف ده روز از تاريخ ابلاغ ، پاسخ خود را به دبیرخانه تسليم کند. مرجع داوري می تواند اين مهلت را به تقاضای خواهان تمديد کند.

ماده ۵۳- خواننده دعوی جلب ثالث و ورود ثالث نیز باید ظرف ده روز از تاريخ ابلاغ درخواست طاری پاسخ آنرا به تعداد نسخ لازم تنظيم و به دبیرخانه تسليم کند. چنانچه خواننده از ارائه پاسخ در مهلت مقرر امتناع ورزد، مرجع داوري مطابق مقررات اين شيوه نامه اقدام خواهد کرد. مرجع داوري می تواند به درخواست خواننده در صورت تشخيص صحت ادعا نسبت به تمديد مهلت، حداکثر برای یک نوبت جهت ارائه پاسخ اقدام کند.

تبصره- دبیرخانه باید یک نسخه از پاسخ خواننده و ضمايم را به خواهان ابلاغ کند تا ظرف ده روز از تاريخ ابلاغ پاسخ دهد.

فصل هشتم: جلسات داوري و آثار مبتنی بر آن

ماده ۵۴- در کلیه مواردی که اختلاف به مرجع داوري ارجاع می شود ، رسیدگی طبق مقررات لازم الاجرا در زمان درخواست داوري به عمل خواهد آمد.

تبصره ۱- در قراردادهای تجاری بین المللی، طرفین قرارداد برابر مقررات قانون داوري تجاری بین المللی مصوب ۱۳۷۶ و مقررات آنسیترال و سایر مقررات راجع به داوري بین المللی ، حق دارند با رعایت کلیه موازين و مقررات ، نسبت به تعیین قانون حاکم بر قرارداد داوري اقدام کنند ، که در این صورت اراده ایشان مادام که مغایرتی با نظم عمومی و قواعد آمره کشور نداشته باشد، توسط مرجع داوري رعایت می گردد.

تبصره ۲- مرجع داوري در رسیدگی به پرونده، در هر حال شکل و محتوای قراردادهای داوري را مورد توجه قرار خواهد داد.

ماده ۵۵- چنانچه خواننده علی رغم ابلاغ، بدون عذر موجه از ارائه پاسخ به درخواست داوري امتناع کند ، جریان داوري ادامه خواهد یافت و اتخاذ هرگونه تصمیم نهائی یا ادامه رسیدگی نیز با مرجع داوري است.

تبصره ۱- عدم شرکت طرفین در جلسات داوري مانع از ادامه رسیدگی نخواهد بود و مرجع داوري می تواند با ادامه رسیدگی بر اساس مدارک موجود یا سایر ادله اثبات دعوا مبادرت به صدور رأی نماید.

تبصره ۲- عدم حضور طرفین یا وکلاء و نمایندگان قانونی ایشان در جلسه یا جلسات رسیدگی با وجود ابلاغ اوراق ، موجب صدور رأی غیابی نمی گردد.

ماده ۵۶- چنانچه هر یک از طرفین دعوا نسبت به صلاحیت مرجع داوري ایراد کند ، تصمیم گیری در مورد ایراد مطروحه با مرجع داوري می باشد.

ماده ۵۷- چنانچه درخواست رفع اختلاف بر اساس قرارداد داوری تقدیم گردد ، ادعای فقدان یا بی اعتباری قرارداد اصلی رافع صلاحیت مرجع داوری نیست مشروط بر اینکه مرجع داوری اعتبار موافقت نامه داوری را احراز کند، در این قبیل موارد، مرجع داوری می تواند درباره حقوق طرفین رسیدگی کرده و نسبت به ادعاها و ایرادات آنها اتخاذ تصمیم کند.

فصل نهم: نصب و تعیین داور

ماده ۵۸- اشخاص زیر را هر چند با تراضی نمی توان به عنوان داور در مرکز داوری کانون وکلای دادگستری مازندران انتخاب نمود:

- ۱- اشخاص فاقد اهلیت قانونی.
- ۲- اشخاصی که به موجب حکم قطعی دادگاه و یا در اثر آن از داوری محروم شده اند.
- ۳- کسانی که سن آنها کمتر از سی و پنج سال تمام باشد.
- ۴- کسانی که در دعوا ذینفع باشند.
- ۵- کسانی که با یکی از اصحاب دعوا قرابت سببی یا نسبی تا درجه دوم از طبقه سوم داشته باشند.
- ۶- کسانی که قیم یا کفیل یا وکیل یا مباشر امور یکی از اصحاب دعوا بوده یا می باشند یا یکی از اصحاب دعوا مباشر امور آنان باشد.
- ۷- کسانی که خود یا همسرانشان وارث یکی از اصحاب دعوا باشند.
- ۸- کسانی که با یکی از اصحاب دعوا یا با اشخاصی که قرابت نسبی یا سببی تا درجه دوم از طبقه سوم با یکی از اصحاب دعوا دارند ، در گذشته یا حال دادرسی کیفری داشته باشند.
- ۹- کسانی که خود یا همسرانشان و یا یکی از اقربای سببی یا نسبی تا درجه دوم از طبقه سوم او با یکی از اصحاب دعوا یا زوجه و یا یکی از اقربای نسبی یا سببی تا درجه دوم از طبقه سوم او دادرسی مدنی دارند.
- ۱۰- اشخاصی که کمتر از ۱۰ سال سابقه وکالت دادگستری داشته باشند.

۱۱- وکلایی که پروانه وکالت ایشان ، در هنگام نصب به عنوان داور، تمدید نشده باشد.

تبصره- بازنشستگان کانون وکلای دادگستری مازندران از این مقرره مستثنی می باشند.

ماده ۵۹- رئیس مرکز صلاحیت انتخاب و تعیین مراجع داوری مربوط به حوزه فعالیت کاری خود را دارد و در انتخاب و نصب داور یا داوران باید کلیه شرایط قانونی مقرر برای تصدی سمت داوری و همچنین در دسترس بودن و توانایی و تخصص شخصی برای اداره داوری مطابق مقررات این شیوه نامه را در نظر بگیرد.

تبصره- اعضای هیأت مدیره کانون در مدت عضویت در هیأت مدیره از انتخاب شدن به سمت داوری ممنوع می باشند .

ماده ۶۰- بعد از تعیین داور یا داوران، نمی توان آنان را عزل نمود یا پرونده را از آنان مسترد کرد مگر با تراضی طرفین یا در صورت حدوث منع قانونی یا عدم رعایت مقررات این شیوه نامه از سوی داور.

ماده ۶۱- در مواردی که مرجع داوری مرکب از هیأت داوران باشد، اگر یکی از داوران استعفا دهد یا در جلسه داوری دو بار متوالی حضور پیدا نکند، رئیس مرکز ظرف مدت ده روز داور دیگری را انتخاب و جایگزین خواهد کرد در این صورت، ابتدای مدت داوری از تاریخ قبولی داور جدید می باشد.

ماده ۶۲- چنانچه داور پس از انتصاب و قبول داوری بدون عذر موجه از قبیل مسافرت یا بیماری و امثال آن در جلسات داوری حاضر نشده یا استعفا دهد و یا از دادن رأی امتناع نماید، مستنکف محسوب، علاوه بر جبران خسارت وارده تا پنج سال از حق انتخاب شدن به داوری محروم خواهد بود.

فصل دهم: جرح داوران

ماده ۶۳- داور در صورتی قابل جرح است که اوضاع و احوال و قرائن، موجب بروز تردیدهای موجهی در خصوص بی طرفی و استقلال یا زوال صلاحیت او شود و یا اینکه فاقد اوصاف لازم برای ادامه امر داوری گردد یا یکی از موارد مذکور در ماده ۵۸ شامل وضعیت وی شود.

ماده ۶۴- جرح داور باید ظرف ده روز از تاریخ تعیین مرجع داوری یا اطلاع از هر گونه اوضاع و احوالی که سبب جرح می باشد، با ذکر دلایل جرح طی لایحه ای به دبیرخانه اعلام شود، دبیرخانه باید جرح و دلایل آنرا به داور اطلاع دهد. داور باید ظرف ده روز از تاریخ اطلاع در مورد جرح اظهار نظر می کند و چنانچه دلایل جرح را نپذیرد طرفی که داور را جرح کرده، می تواند ظرف ۱۰ روز پس از ابلاغ تصمیم داور، راجع به رد جرح، از رئیس مرکز اتخاذ تصمیم در مورد جرح را درخواست کند.

تبصره- رئیس مرکز موظف است ظرف ده روز پس از دریافت اعتراض به رد جرح، به موضوع رسیدگی و نظر نهایی خود را اعلام نماید. داور باید تا انقضای مهلت ده روز مذکور، رسیدگی به اختلاف موضوع داوری را متوقف نماید.

ماده ۶۵- هرگاه در اثر تدلیس، تقلب یا تقصیر در انجام وظیفه داوری، ضرر مالی متوجه هر یک از طرفین گردد، داوری که تدلیس، تقلب یا تقصیر متوجه او است، برابر موازین قانونی مسئول جبران خسارت وارده خواهد بود. ضمناً به طور دائم از انتخاب به سمت داوری محروم می گردد.

فصل یازدهم: تعیین جانشین

ماده ۶۶- در صورت فوت ، بیماری صعب العلاج، حجر، استعفا، قبول یا اثبات ادعای جرح، عزل داور یا داوران به دلیل قصور یا ناتوانی در انجام وظایف داوری حادث شود، دبیر مرکز موظف است حداکثر ظرف یک هفته مراتب را به اطلاع رئیس مرکز برساند تا نسبت به تعیین داور جانشین اقدام نماید.

ماده ۶۷- اگر داور به موجب قانون یا عملاً قادر به انجام وظایف خود نباشد و یا بنا به علل دیگری موفق به انجام وظایف بدون تاخیر موجه نباشد، مسئولیت وی خاتمه می یابد و درباره وی وفق ماده ۶۱ عمل خواهد شد.

ماده ۶۸- هرگاه ماموریت یک داور به هر دلیلی خاتمه یابد، داور جانشین، مطابق ماده ۶۱ تعیین می شود.

ماده ۶۹- بعد از تکمیل و تشکیل مرجع داوری جدید ، مرجع مذکور راساً در مورد تجدید یا عدم تجدید رسیدگی های قبلی اتخاذ تصمیم خواهد کرد.

فصل دوازدهم: ختم رسیدگی ، صدور و ابلاغ رأی

ماده ۷۰- مرجع داوری پس از اینکه احراز نمود طرفین از فرصت کافی برای ارائه مطالب خود برخوردار شده اند ، ختم رسیدگی را اعلام و در صورت تعدد داور پس از مشاوره اقدام به صدور رأی می کند، بعد از خاتمه رسیدگی هیچ لایحه، استدلال یا دلیل جدیدی قابل طرح و ارائه در نزد مرجع داوری نیست مگر به تشخیص مرجع داوری.

ماده ۷۱- رسیدگی داوری در موارد زیر خاتمه می یابد:

الف- استرداد درخواست داوری از ناحیه خواهان ، مگر آنکه دعوی آماده صدور رأی بوده یا خوانده به استرداد دعوا توسط خواهان راضی باشد و یا خواهان از اصل دعوای خود به کلی صرفنظر کند در اینصورت مرجع داور ی پرونده را مختومه اعلام می کند.

ب- توافق طرفین بر ختم رسیدگی و حل اختلافات خود به طریق مصالحه و سازش.

ج- صدور رأی به موجب این شیوه نامه.

تبصره ۱- در صورت فوت یا حجر هر یک از طرفین همچنین با تراضی و توافق کتبی طرفین، داوری از بین می رود.

تبصره ۲- توافق طرفین در استرداد درخواست داوری یا مصالحه و سازش مانع از پرداخت هزینه های داوری نمی باشد.

ماده ۷۲- صدور رأی توسط داور یا داوران باید بر اساس قوانین و مقررات حاکم بر موضوع داوری، شیوه نامه این مرکز و اصول و قواعد حقوقی حاکم بر ماهیت اختلاف ، حداکثر ظرف ده روز از تاریخ اعلام ختم رسیدگی، صورت می پذیرد.

ماده ۷۳- رأی مرجع داوری دارای اعتبار امر قضاوت شده می باشد.

ماده ۷۴- رأی داور باید کتبی و حاوی نکات زیر باشد:

- ۱- شماره پرونده ، شماره و تاریخ صدور رأی.
- ۲- مشخصات طرفین یا وکیل و نمایندگان قانونی آنها با قید اقامتگاه نامبردگان
- ۳- موضوع داوری و درخواست طرفین.
- ۴- گردش کار پرونده.
- ۵- مفاد رأی.
- ۶- مشخصات داور یا هیأت داوری.

تبصره ۱- رأی داور باید مستند ، موجه و مدلل بوده و مغایر با قوانین و مقررات موجد حق نباشد. در مواردی که داوری به هیأت داوران ارجاع می شود رأی اکثریت داوران ملاک اعتبار است مگر اینکه در موافقتنامه داوری ترتیب دیگری مقرر شده باشد.

تبصره ۲- رأی باید به امضای داور و در مورد هیأت داوری به امضای تمام یا اکثریت اعضای آن و مهر مرکز داوری برسد.

تبصره ۳- در مواردی که رأی بر اساس نظر اکثریت اعضای هیأت داوران صادر می گردد داوری که نظر او در اقلیت باشد مکلف است نظر خود را به صورت مستدل با ذکر اسباب و علل مخالفت، در ذیل رأی صادره قید نماید. عدم اقدام مطابق این ماده مانع از ابلاغ رأی اکثریت نیست.

تبصره ۴- در صورت اختلاف نظر بین داوران به نحوی که رأی اکثریت حاصل نشود ، رئیس مرکز داوری، داور دیگری را به منظور حصول رأی اکثریت انتخاب می نماید مگر آنکه هیأت داوران توسط طرفین انتخاب شده باشند که در اینصورت داور دیگر باید ظرف ده روز پس از ابلاغ با توافق آنان انتخاب شود چنانچه به این وظیفه عمل نکنند رئیس مرکز نسبت به تعیین داور اقدام می نماید.

ماده ۷۵- رأی داوری، مطابق ماده ۱۷ به طرفین ابلاغ می گردد مشروط بر آنکه هزینه های داوری پرداخت شده باشد. اعتراض به آراء داوری مطابق مقررات قانون آئین دادرسی مدنی در باب داوری است.

ماده ۷۶- رأی داور فقط درباره طرفین داوری و اشخاصی که شرکت در داوری داشته اند و قائم مقام آنان معتبر است و نسبت به اشخاص دیگر تاثیری نخواهد داشت.

ماده ۷۷- مرجع داوری می تواند در موضوعات متعدد نسبت به موردی که آماده صدور رأی می باشد، رأی صادر نماید و رسیدگی به موارد دیگر را ادامه دهد.

ماده ۷۸- نسخه اصلی رأی در دبیرخانه بایگانی می شود طرفین داوری هر زمان می توانند با پرداخت هزینه مربوطه، نسخ اضافی از رأی را که توسط دبیرخانه مرکز تصدیق شده است از دبیرخانه دریافت کنند.

فصل سیزدهم: تصحیح رأی داوری

ماده ۷۹ - مادام که مهلت اعتراض به رأی داوری منقضی نشده است، هر یک از طرفین می تواند از داور درخواست تصحیح اشتباهات ناشی از سهو قلم، نگارش و محاسبه در اجزاء رأی یا رفع ابهام از آن را بنماید.

ماده ۸۰ - مرجع داوری باید ظرف ۲۰ روز از تاریخ ارجاع درخواست اصلاح یا رفع ابهام از رأی نسبت به تصحیح یا رفع ابهام از آن اقدام کند در غیر این صورت مستنکف از داوری محسوب می گردد.

ماده ۸۱ - هر یک از طرفین می تواند ظرف ده روز از تاریخ ابلاغ رأی با ارسال لایحه از داور یا هیات داوران نسبت به خواسته هایی که در درخواست داوری مطرح شده ولی مورد رسیدگی قرار نگرفته یا نسبت به آن رأی صادر نگردیده است تقاضای رسیدگی و صدور رأی نماید در صورتی که داور یا هیات داوری درخواست مزبور را موجه تشخیص دهد، مبادرت به رسیدگی و صدور رأی می نماید.

ماده ۸۲ - مرجع داوری می تواند تا انقضای مدت داوری رأساً هرگونه اشتباه در محاسبه، نگارش و یا اشتباهات مشابه در رأی را تصحیح کند. مرجع داوری باید ظرف ۲۰ روز از تاریخ صدور رأی تصحیحی، آن را به دبیرخانه تسلیم کند.

ماده ۸۳ - رأی تصحیحی باید مطابق مقررات فصل پنجم این شیوه نامه به طرفین ابلاغ شود.

فصل چهاردهم: هزینه ها

ماده ۸۴ - هزینه داوری شامل حق الزحمه داوران و هزینه های اداری است که وفق ماده ۳۴ شیوه نامه از طرف هیات مدیره تعیین و اعلام می شود.

تبصره ۱ - هزینه های اداری شامل هزینه ی تدارک مکان مناسب برای برگزاری جلسات داوری، امور دبیرخانه، تأمین منشی و نظایر آن است که از محل هزینه داوری دریافتی از متقاضی وفق مصوبه هیات مدیره اخذ می گردد.

تبصره ۲ - تا زمانی که رئیس کانون هزینه های داوری جدیدی به دبیرخانه اعلام نکرده، هزینه ها مطابق مصوبه قبل خواهد بود.

ماده ۸۵ - چنانچه موضوعات داوری متعدد باشد حق الزحمه هر موضوع جداگانه بر مبنای تعرفه محاسبه و تعیین می گردد. تشخیص متعدد بودن آنها با مرجع داوری خواهد بود.

ماده ۸۶ - حق الزحمه داوران در حسابی که از سوی مرکز داوری برای این امر اختصاص یافته، سپرده گذاری می شود و رسید پرداخت باید ضمیمه اوراق درخواست داوری گردد.

تبصره - حق الزحمه داوران باید بعد از صدور رأی و تسلیم آن به دبیرخانه به آنها پرداخت شود که از کل حق الزحمه ۵٪ برای سرداور و مابقی بین داوران از جمله سرداور بالسویه تقسیم می شود.

ماده ۸۷ - چنانچه امر داوری مستلزم عزیمت به خارج از محل مرجع داوری باشد هزینه سفر و اقامت برابر مصوبه ای است که از سوی هیات مدیره کانون وکلاء تعیین می گردد.

ماده ۸۸- پرداخت هزینه ها بر عهده متقاضی در هر موضوع درخواست شده اعم از داوری، کارشناسی و سایر موارد خواهد بود.

ماده ۸۹- زمان پرداخت هزینه های داوری به ترتیب زیر است :

۱- هزینه داوری در زمان تقدیم درخواست .

۲- حق الزحمه کارشناسی پس از تعیین کارشناس .

۳- هزینه ماموریت و سفر پس از تایید مرجع داوری .

تبصره: مهلت پرداخت هزینه های مذکور ظرف مدت ده روز از تاریخ ابلاغ است.

ماده ۹۰- هزینه داوری اختلافات داخلی و خارجی در موارد و موضوعاتی که در شیوه نامه حاضر پیش بینی نشده است، به ترتیب تابع مقررات عمومی و آئین رسیدگی مندرج در باب هفتم قانون آئین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب سال ۱۳۷۹ و قانون داوری تجاری بین المللی مصوب ۱۳۷۶ خواهد بود .

ماده ۹۱- در مواردی که پرداخت هزینه کارشناسی بر عهده خواهان است، در صورت عدم پرداخت، چنانچه رسیدگی بدون جلب نظر کارشناس ممکن نباشد، رسیدگی متوقف می گردد . اگر پرداخت هزینه بر عهده خوانده باشد، در صورت عدم پرداخت، چنانچه اتخاذ تصمیم مستلزم جلب نظر کارشناس نباشد. رسیدگی ادامه می یابد و در غیر اینصورت پرداخت به عهده خواهان است..

ماده ۹۲- در صورتی که انجام داوری مستلزم عزیمت به خارج از کشور باشد اخذ روایید و هزینه های مربوطه اعم از پرداخت عوارض خروج از کشور و تهیه بلیط هواپیما ، هزینه اقامت و همچنین سایر هزینه های سفر و پرداخت فوق العاده روزانه (برابر مصوبه هیأت وزیران و هم ردیف مدیر کل) به عهده متقاضی داوری می باشد.

ماده ۹۳- چنانچه مستندات و مدارک مربوط به داوری به زبان خارجی باشد در صورت ترجمه آن توسط داور، هزینه براساس آئین نامه تعرفه مترجمین رسمی تعیین می گردد. که به منظور پرداخت آن به مترجم، از ابرازکننده مستندات و مدارک وصول می گردد.

ماده ۹۴- هر گاه پرداخت هزینه داوری بر عهده طرفین داوری باشد چنانچه یکی از طرفین از پرداخت تمام یا قسمتی از سهم خود امتناع کند، طرف دیگر می تواند سهم طرف ممتنع را بپردازد و مادام که هزینه های مقرر پرداخت نشده ، رسیدگی متوقف خواهد شد . دراین مورد دبیر مهلتی که نباید کمتر از ۱۰ روز باشد به متقاضی اعطا می کند تا از تاریخ ابلاغ نسبت به پرداخت سهم ممتنع اقدام نماید و الا به منزله استرداد دعوای اصلی یا طاری است .

ماده ۹۵- هزینه کارشناسی که در جریان داوری انجام می شود، با در نظر گرفتن تعرفه مصوب قوه قضائیه، با رعایت کمیت ، کیفیت و ارزش ، توسط مرجع داوری تعیین می شود.

ماده ۹۶- هزینه های داوری در مورد دعوای طاری، به طور جداگانه و بر اساس مواد فوق محاسبه و دریافت می شود .

ماده ۹۷- مرکز داوری می تواند با توجه به اوضاع و احوال پرونده و وضعیت طرف، شخصی که پرداخت هزینه بر عهده اوست، حداکثر تا ۳۰٪ از حق الزحمه داوری را کاهش دهد.

ماده ۹۸- هزینه های داوری در محیط دیجیتال یا با استفاده از امکانات شبکه های مجازی (نظیر اینترنت)، مشمول این شیوه نامه است و در صورتی که هزینه های اضافی لازم باشد، در هر مورد خاص با رعایت عرف و رویه جاری، توسط رئیس مرکز داوری تعیین و دریافت می شود.

ماده ۹۹- هزینه های داوری در پرونده هایی که مرکز داوری به اتفاق سایر مراکز یا موسسات داوری یا اشخاص حقیقی یا حقوقی دیگر، اعم از ایرانی یا خارجی، انجام می دهد، حسب مورد متناسب با نوع و حجم کار و با رعایت مقررات این شیوه نامه تعیین و وصول می شود.

ماده ۱۰۰- چنانچه طرفین داوری درخواست حل اختلاف، توسط داور خاصی داشته و بین داور و اصحاب دعوا قراردادی در خصوص میزان حق الزحمه منعقد شده باشد، برابر قرارداد عمل خواهد شد. در این مورد چنانچه در قرارداد، حق الزحمه داوری کمتر از تعرفه باشد، متقاضی باید هزینه های اداری را مطابق تعرفه حق الزحمه داوری مندرج در این شیوه نامه پرداخت کند.

این شیوه نامه به تاریخ ۱۳۹۹/۴/۱۹ در ۱۰۰ ماده و ۳۴ تبصره در هیأت مدیره کانون وکلای دادگستری مازندران به اتفاق آراء به تصویب رسید.